

บทนำ

การค้าระหว่างประเทศนับตั้งแต่ชาติต่าง ๆ เริ่มรู้จักซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการกัน เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าดำเนินไปภายใต้นโยบายสองประการคือ การค้าเสรี (Free Trade) และการกีดกันทางการค้า (Protectionism) อย่างไรก็ตาม ยังไม่เคยปรากฏว่ามีครั้งใดในประวัติศาสตร์แห่งการค้าระหว่างประเทศที่การค้าระหว่างชาติต่าง ๆ สามารถดำเนินไปได้โดยเสรีอย่างสิ้นเชิง รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ มักจะต้องเข้ามาแทรกแซงเพื่อปกป้องผลประโยชน์ทางการค้าของตนบ้างไม่มากก็น้อย ต่างกันก็แต่ชี้คั่นแห่งการดำเนินนโยบายดังกล่าวจะมีอยู่มากน้อย เพียงใดเท่านั้น รัฐบาลของสหรัฐฯ ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นประเทศเสรีนิยมเอง ก็มีการแทรกแซงเพื่อหาทางปกป้องผลประโยชน์ทางการค้าของตน เช่นเดียวกับรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในระยะหลัง ๆ จากการที่สหรัฐฯ ต้องประสบกับการขาดดุลทางการค้าอย่างมากมาย เป็นประวัติการณ์และแรงกดดันทางสภาพทำให้รัฐบาลต้องหาทางกีดกันทางการค้าของตนมากขึ้น และมีแนวโน้มว่ารัฐบาลอาจจะต้องเพิ่มชี้คั่นแห่งการกีดกันมากขึ้นไปอีก โดยเฉพาะถ้ารัฐบาลไม่สามารถลดการขาดดุลการค้าของตนให้น้อยลง ซึ่งอุปสรรคสำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ประเทศต่าง ๆ กีดกันการนำเข้าสินค้าจากสหรัฐฯ และการใช้มาตรการต่าง ๆ ในการส่งเสริมการส่งออกอันทำให้ความสามารถในการแข่งขันของสินค้าสหรัฐฯ ในตลาดโลกต้องถดถอยลง นอกเหนือไปจากการนำเข้าที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแล้ว และโดยที่สหรัฐฯ เป็นประเทศมหาอำนาจทางการค้าประเทศหนึ่งที่มีการซื้อขายกับประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลก รวมทั้งไทย โดยเฉพาะการนำเข้าซึ่งก่อให้เกิดรายได้และการว่าจ้างทำงานในประเทศต่าง ๆ ที่ส่งสินค้าของตนไปยังตลาดสหรัฐฯ ไม่น้อย การที่รัฐบาลสหรัฐฯ หันมาใช้นโยบายกีดกันทางการค้าของตนมากขึ้น จึงส่งผลกระทบต่อประเทศต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ทางการค้ากับสหรัฐฯ โดยเฉพาะประเทศที่ส่งสินค้าไปยังตลาดสหรัฐฯ อย่างไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้

โดยที่สหรัฐฯ เป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญประเทศหนึ่งของไทย แม้ว่าไทยจะต้องขาดดุลการค้าให้กับสหรัฐฯ มาหลายปี แต่ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาไทยสามารถส่งสินค้าไปขายยังตลาดสหรัฐฯ มากกว่าที่มีการนำเข้าจนเป็นผลทำให้เริ่มได้เปรียบทางดุลการค้าเป็นครั้งแรก แต่จากการที่สหรัฐฯ เริ่มหันมาใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของตนมากขึ้นย่อมทำให้ความพยายามของไทย

ในการส่งสินค้าของคนเข้าไปยังตลาดสหรัฐฯ เผชิญอุปสรรคมากขึ้นไปด้วย อย่างไรก็ตาม หากเราสามารถทราบว่าเครื่องกีดขวางทางเข้าสู่ตลาดสหรัฐฯ ได้มีการติดตั้งไว้ ณ จุดใด ก็อาจช่วยให้เราหลบหลีกเครื่องกีดขวางดังกล่าวเพื่อเข้าสู่ตลาดสหรัฐฯ ได้ง่ายขึ้น การศึกษาถึงแนวโน้มนโยบายในการกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีการนำมาใช้ในการสนองนโยบายดังกล่าว รวมทั้งท่าทีและแนวโน้มที่จะมีต่อไปในการดำเนินนโยบายดังกล่าวของสหรัฐฯ จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นที่อาจจะช่วยให้เรากำหนดคนนโยบายและแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการค้ากับสหรัฐฯ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของไทยต่อไป

สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยได้มีการพัฒนาและขยายตัวรวดเร็วอย่างมาก ภายใต้นโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมของรัฐบาล กล่าวคือ จากเดิมที่มีนโยบายให้ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้ามากลายเป็นอุตสาหกรรมผลิตเพื่อส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งนำเงินตราต่างประเทศเข้าปีละมาก ๆ จนนับได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถนำเงินตราต่างประเทศได้มากเป็นอันดับหนึ่งของการส่งออกสินค้าหมวดอุตสาหกรรม และเป็นอุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานสูง แต่การผลิตและการค้าสิ่งทอของไทยในระยะที่ผ่านมาก็ยังประสบปัญหาและอุปสรรคนานัปการ โดยเฉพาะในด้านการส่งออกต้องประสบปัญหาการถูกกีดกันการนำเข้าจากหลายประเทศ ทั้งทางด้านภาษีนำเข้าและโควต่านำเข้า ขณะเดียวกันยังต้องประสบกับภาวะการแข่งขันจากประเทศผู้ส่งออกอื่น ๆ อีก การส่งออกอุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะตลาดสิ่งทอใหญ่ ๆ ในโลกเป็นตลาดของประเทศมหาอำนาจที่ครองเศรษฐกิจของโลกไม่กี่ประเทศ ได้แก่ สหรัฐฯ ประชาคมยุโรป แต่ตลาดเหล่านี้ก็กีดกันการนำเข้าโดยการจำกัดปริมาณการนำเข้าโดยระบบโควตา ประเทศไทยเองก็ประสบปัญหาที่จะเข้าสู่ตลาดเหล่านี้ เมื่อเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้อยู่ในภาวะฟื้นฟูกำลังไม่สามารถที่จะขยายการส่งออกไปได้อีก โดยเฉพาะสหรัฐฯ และประชาคมยุโรปเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญมากกว่าร้อยละ 50 ของไทย การกีดกันการนำเข้าของประเทศผู้นำเข้าก็เป็นไปโดยเปิดเผย โดยถูกต้องตามข้อตกลงระหว่างประเทศซึ่งเรียกว่า Arrangement Regarding International Trade in Textile หรือเรียกง่าย ๆ ว่า Multifibre Arrangement หรือ MFA การกำหนดโควตาระหว่างประเทศผู้ส่งออกและประเทศผู้นำเข้าก็ได้ยึด MFA ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นแม่บทในการเจรจาตกลงเกี่ยวกับสิ่งทอ ซึ่งผลของ MFA จะไปปรากฏในรูปแบบของการทำข้อตกลงทวิภาคีเกี่ยวกับสิ่งทอ (Bilateral Agreement)

ในฐานะของประเทศผู้ส่งออก ซึ่งอาจจำแนกประเภทเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก รายใหม่ (new entrants) และรายเก่า ประเทศไทยไม่สามารถเทียบได้กับประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลกอันได้แก่ อังกฤษ เกาหลี ไต้หวัน และจีน จริง ๆ แล้วการส่งออกของประเทศไทยน้อยกว่าประเทศเหล่านี้ แม้ว่าจะมีอัตราการเติบโตสูง ในขณะที่ไทยก็ได้รับการกีดกันทางการค้าเช่นเดียวกับประเทศเหล่านี้ ในขณะที่เกี่ยวกับการส่งออกสิ่งทอของไทยก็มิได้รับการพิจารณาในเรื่องโควต้าให้เป็นกรณีพิเศษในฐานะผู้ส่งออกรายใหม่ เพราะประเทศไทยได้เริ่มทำการส่งออกสิ่งทอในปริมาณมากพอสมควร นับแต่เมื่อมีการทำข้อตกลงจำกัดการส่งออกไปสหรัฐฯ เมื่อ 10 กว่าปีก่อน

ในสถานการณ์เศรษฐกิจที่ซบเซาขณะนั้นเกือบทุกประเทศในโลก ประสบปัญหาการขาดดุลการค้าอย่างรุนแรงแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะสหรัฐฯ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในด้านเศรษฐกิจของโลก รวมทั้งเศรษฐกิจในประชาคมยุโรปก็ไม่กระเตื้องขึ้น ประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งส่งสินค้าประเภทเกษตรกรรม และสินค้าวัตถุดิบขั้นปฐม เป็นส่วนใหญ่ ต่างประสบปัญหาราคาสินค้าตกต่ำประกอบกับภาวะหนี้สินทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น อัตราดอกเบี้ยที่สูงรวมถึงค่าเงินดอลลาร์ซึ่งสูงเกินกว่าความเป็นจริง ทำให้เศรษฐกิจทั่วโลกอยู่ในภาวะผันผวน สหรัฐฯ และประเทศอุตสาหกรรมอื่น ๆ เริ่มใช้มาตรการกีดกันสินค้านำเข้า โดยใช้นโยบายคุ้มครองอุตสาหกรรมของคนมากขึ้น

ถึงแม้ว่าการกำหนดโควต่านำเข้าสิ่งทอสามารถกระทำได้อยู่แล้วโดยถูกต้องตามข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ (MFA) แต่กระนั้นก็ยังไม่ใช่ที่พอใจของอุตสาหกรรมสิ่งทอภายในประเทศของสหรัฐฯ เอง ซึ่งได้พยายามเรียกร้องให้มีการกวดขันการนำเข้ามากยิ่งขึ้น โดยในขั้นต้น เมื่อปี 2527 เรียกร้องให้ทางรัฐบาลสหรัฐฯ ให้ความเข้มงวดในการตรวจหลักฐานการนำเข้า เรียกร้องให้มีการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าเพื่อป้องกันมิให้ใช้โควต้าระหว่างประเทศผู้ส่งออกที่ใช้โควต้าหมด แต่แอบอ้างว่าใช้สินค้านั้น เป็นของประเทศที่ยังมีโควต้าเหลือ หลังจากนั้นในปีเดียวกันนั้นเอง ก็ได้ร้องเรียนต่อกระทรวงพาณิชย์ของสหรัฐฯ ว่าประเทศผู้ส่งออก 13 ประเทศ ได้แก่ อาร์เจนตินา อินโดนีเซีย มาเลเซีย เปรู โบรดูเกส สิงคโปร์ ศรีลังกา ไทย ตุรกี ฟิลิปปินส์ ปานามา โคลัมเบีย เม็กซิโก มีการให้การอุดหนุนการส่งออก และจากการต่อสู้ในเรื่องข้อเท็จจริงของประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ ได้ประกาศผลตัดสินขั้นต้นว่า มีการให้การอุดหนุนการส่งออกผ้าฝ้ายในอัตราร้อยละ 6.01 และเสื้อผ้าสำเร็จรูปในอัตราร้อยละ

2.03 ซึ่งจะต้องเก็บภาษีนำเข้าเพิ่มเติมตามอัตรานี้มีผลให้ผู้ส่งออกผ้าผืนของไทยไปยังสหรัฐอเมริกา ต้องยอมสละสิทธิประโยชน์ที่รัฐจ้ออำนวยความสะดวกให้หลายประการซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดในบทที่ 3 ก. เพื่อที่ผู้นำเข้าจะไม่ต้องรับภาระด้านภาษีเพิ่มขึ้น เพราะหากผู้นำเข้าต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้น ก็อาจหันไปนำเข้าจากแหล่งอื่น แต่ผู้ส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปยังเห็นว่าถึงแม้ผู้นำเข้าจะต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้นในอัตราขั้นต่ำร้อยละ 1.23 ผู้นำเข้าก็ยังจะคงซื้อสินค้าจากประเทศไทย มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นการกีดกันการนำเข้าเพิ่มเติมทั้งสิ้น เพราะหากมีการอุดหนุนการส่งออกจริงแล้ว ประเทศไทยก็จะไม่สามารถขยายการส่งออกไปเกินกว่าโควตาที่ได้รับอยู่แล้ว

หลังเหตุการณ์เรื่องการเก็บภาษีโต้ตอบ (Countervailing Duty) ผ่านพ้นไป การค้าสิ่งทอไทยก็ต้องประสบกับมรสุมร้ายจากนโยบายกีดกันทางการค้า เพื่อสนับสนุนการผลิตภายในประเทศของสหรัฐฯ อีก โดยมีการเสนอร่างกฎหมายสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มปี 2528 (The Textiles & Apparel Trade Enforcement Act of 1985) หรือที่รู้จักกันทั่วไปในนามของ เจนกินส์ บิลล์ เพื่อจำกัดการนำเข้าสิ่งทอโดยเฉพาะ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาวะการส่งออกสิ่งทอของประเทศไทยเป็นอย่างมาก แต่ในที่สุดการร่างกฎหมายฉบับนี้ก็ตกไปโดยการใช้สิทธิยับยั้งของประธานาธิบดี เป็นที่น่าสังเกตว่าในช่วงที่กระแส "เจนกินส์ บิลล์" ยังประทุอยู่ทางสหรัฐฯ ได้มีการเจรจากับไทย เพื่อกำหนดโควตาควบคุมผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มอีก 3 รายการ แต่ไม่ได้ขยายโควตาควบคุมปริมาณรวม ทำให้ยอดรวมของรายการที่ถูกควบคุม 16 รายการ เพิ่มขึ้นเป็นหน่วยที่เป็นโหล ในขณะที่ยอดโควตารวมของสินค้าในหมวดที่ 2 ยังอยู่ในระดับเดิม (83.13 ล้านตารางหลา)

ช่วง 2 ปีของสัญญาระหว่างไทยกับสหรัฐฯ ทางประเทศไทยได้ส่งสินค้าเครื่องนุ่งห่มไปยังสหรัฐฯ เกินโควตา โดยในปี 2527 ส่งเกินไป 18.6 ล้านตารางหลา โดยที่สหรัฐฯ ไม่ได้มีท่าทีที่จะยับยั้งการนำเข้าแต่อย่างใด ทำให้ประเทศไทยเชื่อกันว่าสหรัฐฯ คงไม่ถือเรื่องโควตา รวมเป็นหลัก ดังนั้นในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2528 ประเทศไทยส่งผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มไปยังสหรัฐฯ เกินโควตาปริมาณรวมของปี 2528 ไป 11.4 ล้านตารางหลา ด้วยความเกรงกลัวว่า เจนกินส์ บิลล์ จะออกมาบังคับใช้ ในขณะที่สหรัฐฯ กำลังเผชิญอยู่กับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การใช้นโยบายกีดกันทางการค้ากลายเป็นสิ่งจำเป็น ปัญหาเรื่องการส่งออกสิ่งทอเกินโควตาของไทย จึงถูกหยิบยกมาเจรจาย่างกระชั้นชิดโดยผ่านการใช้มาตรการเอ็มบาร์โก (Embargo)

ต่อมาสหรัฐฯ ก็ได้มีการเสนอร่างกฎหมายควบคุมการค้าสิ่งทอฉบับใหม่ขึ้นมาอีกในลักษณะคล้าย ๆ กันกับร่าง Jenkins Bill แต่รูปแบบเปลี่ยนไปบางประการ ซึ่งมีการเรียกชื่อสั้น ๆ ของร่างกฎหมายนี้ว่า Derrick Bill แม้ว่าภายหลังจะมีผลตกไปไม่สามารถออกมาบังคับใช้เป็นกฎหมายได้ก็ตาม แต่ก็สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าสิ่งทอเพิ่มมากขึ้น

การที่นโยบายกีดกันทางการค้า เพื่อสนับสนุนการผลิตภายในประเทศได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะสหรัฐฯ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะนำมาใช้บ่อยครั้งมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะในระยะหลังนโยบายดังกล่าว เริ่มต้น เหม้าหมายจากที่เคยเน้นดำเนินการกับประเทศพัฒนาแล้ว เป็นส่วนใหญ่ เปลี่ยนมามุ่งดำเนินการกับประเทศกำลังพัฒนามากขึ้นซึ่งรวมถึงประเทศไทย เมื่อข้อเท็จจริง เป็น เช่นนี้ควรจะล็งหวังในอนาคตการส่งออกสิ่งทอในระยะต่อไปแล้วหรืออาจแก้ไขสถานการณ์และหันเหทิศทางการผลิตเพื่อความอยู่รอดอย่างไร รวมถึงการหาแนวทางต่อสู้ เพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นทั้งจากปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย การแสวงหาคำตอบให้แก่ปัญหารากฐานเหล่านี้ จะกระทำได้อเมื่อมีความเข้าใจเกี่ยวกับข้อความคิดทางกฎหมายของระบบการค้าสิ่งทออย่างดีแล้ว แต่การที่จะศึกษาข้อความคิดทางกฎหมายได้ก็จะต้องมีการศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับวิวัฒนาการทางการค้า เกี่ยวกับสิ่งทอ เสียก่อน

ดังนั้น ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงได้แบ่งเนื้อหาการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ประเด็นปัญหากฎหมายในระบบการค้าสิ่งทอระหว่างไทยกับสหรัฐฯ

ส่วนที่ 2 บทเรียนที่ได้รับจากปัญหาการค้าสิ่งทอไทยกับสหรัฐฯ ต่อการวางนโยบายและการเจรจาทางการค้าของไทย

สำหรับส่วนที่ 1 ได้แบ่งเนื้อหาการศึกษาออกเป็น 4 บท ได้แก่

บทที่ 1 ว่าด้วยข้อตกลงพหุภาคีเกี่ยวกับสิ่งทอ จะศึกษาเกี่ยวกับที่มาของข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศ (MFA) ผลโดยทั่วไปต่อการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งยุทธวิธีในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์ข้อตกลงฯ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกิดขึ้น

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2 ว่าด้วยข้อตกลงทวิภาคีเกี่ยวกับสิ่งทอ จะศึกษาเกี่ยวกับข้อตกลงสองฝ่ายเกี่ยวกับสิ่งทอระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะสหรัฐฯ โครงสร้างในเชิงกฎหมาย เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของข้อตกลงฉบับก่อน ๆ ว่าก่อให้เกิดผลกระทบในทางกฎหมายอย่างไร การเจรจาทางการค้าจะแก้ไขปัญหากันอย่างไร ความได้เปรียบเสียเปรียบ ข้อดีและข้อเสียของการลงนามการเจรจามีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศอย่างไร โดยเฉพาะแนวโน้มของการเจรจาข้อตกลงครั้งใหม่ รวมถึงข้อตกลงจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ (VERs)

บทที่ 3 ว่าด้วยกฎหมายภายในและมาตรการของสหรัฐฯ ที่มีผลต่อการส่งออกสิ่งทอของไทย โดยแบ่งออกเป็น 5 หัวข้อคือ

- ก. การเก็บภาษีตอบโต้การช่วยเหลือ (Countervailing Duty)
- ข. มาตรการเอมบาร์โก (Embargo)
- ค. กฎว่าด้วยการนำเข้าสิ่งทอ (Rule of Origin)
- ง. การจัดการนำเข้าโดยทั่วไป (Global Quota)
- จ. กฎหมายว่าด้วยการค้าของสหรัฐฯ ปี 2517 (Trade Act of 1974)

ในบทนี้จะศึกษาเกี่ยวกับที่มา ผลโดยทั่วไปเกี่ยวกับการค้าสิ่งทอ ยุทธวิธีการเจรจาทางการค้า ศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และประเด็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์ของข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าหรือแกตต์ ในมาตรา 6, 16 และ 23 รวมถึงศึกษาถึงข้อตกลงว่าด้วยการช่วยเหลือ (Subsidies Code) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์ประเด็นปัญหากฎหมายที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายภายในของสหรัฐฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเก็บภาษีตอบโต้การช่วยเหลือและการศึกษาเกี่ยวกับการใช้มาตรการเอมบาร์โกของสหรัฐฯ กฎว่าด้วยการนำเข้าสิ่งทอ การจำกัดการนำเข้าตามมาตรา 19 ของแกตต์ และมาตรา 201 ของกฎหมายการค้าของสหรัฐฯ ปี 2517

บทที่ 4 ว่าด้วยการเสนอกฎหมายพิเศษของสหรัฐฯ ที่มีผลต่อการส่งออกสิ่งทอของไทย โดยแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อคือ

- ก. ร่างรัฐบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มปี 2528 (The Textiles & Apparel Trade Enforcement Act of 1985)
- ข. ร่างรัฐบัญญัติว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มปี 2528 (The Textile & Apparel Trade Act of 1987)

ในบทนี้จะศึกษาเกี่ยวกับที่มา ผลโดยทั่วไป เกี่ยวกับการค้าสิ่งทอ ยุทธวิธีการเจรจาทางการค้า ปัญหาและอุปสรรค และควรแก้ไขประเด็นข้อกฎหมายเหล่านั้นอย่างไร เช่น การต่อสู้ประเด็นกฎหมายภายในของสหรัฐฯ โดยใช้กฎเกณฑ์ของกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ เช่น ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าหรือแอกต์ (GATT) ข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ (MFA) รวมถึงกฎหมายภายในของสหรัฐฯ เช่น มาตรา 201 ของกฎหมายการค้าปี 2517 (Trade Act of 1974)

สำหรับส่วนที่ 2 ได้แบ่งเนื้อหาการศึกษาออกเป็น 3 บท ได้แก่

บทที่ 5 ว่าด้วยกฎหมายภายในของไทยเกี่ยวกับการค้าสิ่งทอ จะศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายภายในของไทยที่เกี่ยวกับการค้าสิ่งทอที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ระเบียบเกี่ยวกับการจัดสรรโควตาของกระทรวงพาณิชย์ ระเบียบเกี่ยวกับนโยบายอุตสาหกรรมสิ่งทอของกระทรวงอุตสาหกรรม และระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุน ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมการลงทุน

บทที่ 6 ว่าด้วยสหรัฐฯ กับลัทธิการกีดกันทางการค้า : รูปแบบกฎหมายใหม่ (Omnibus Trade & Competitiveness Act of 1988) ที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกสิ่งทอของไทย จะศึกษาเกี่ยวกับลัทธิกีดกันทางการค้า (Protectionism) รวมถึงนโยบายของสหรัฐฯ กับการกีดกันทางการค้า การออกกฎหมายและระเบียบที่มีผลเป็นการกีดกันทางการค้า โดยเฉพาะกฎหมายทางการค้าฉบับใหม่ของสหรัฐฯ ที่มีความหวังเกรงว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อ การค้าสิ่งทอของไทย

บทที่ 7 ว่าด้วยนโยบายทางการค้าและการเจรจาทางการค้า ในบทนี้จะ เป็นบทสรุปเกี่ยวกับระบบกฎหมายการค้าสิ่งทอที่ศึกษามาตั้งแต่ต้นว่ามีหลักเกณฑ์ที่สำคัญในจุดใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อเสนอแนะแนวทางที่รัฐบาลควรดำเนินนโยบายทางการค้าและการเจรจาทางการค้าในรูปแบบใดที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประเทศให้ได้มากที่สุด โดยข้อเสนอแนะดังกล่าวมีแนวทางมาจากบทเรียนที่ได้รับจากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการค้าสิ่งทอของไทย แนวทางดังกล่าว เช่น การเพิ่มบทบาทของไทยในการเจรจาเกี่ยวกับข้อตกลง นโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสิ่งทอควรมีความแน่นอน ชัดเจน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ความเหมาะสมในระบบการจัดสรรโควตา นโยบายในการช่วยเหลือผู้ประกอบการขณะนี้เพียงพอ ถูกต้อง เหมาะสมเพียงไร ควรมีการสร้างกลไกให้รัฐสภาหรือสภาผู้แทนฯ มีส่วนร่วมมากขึ้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคในการเจรจาทางการค้าหรือไม่ รวมทั้งการจัดตั้งองค์กร โดยเฉพาะให้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

ในด้านการเจรจาการค้าระหว่างประเทศเหล่านี้ เป็นต้น

วัตถุประสงค์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คือ ทำให้สามารถนำข้อมูลที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายและการเจรจาทางการค้าของไทยให้เป็นไปโดยถูกต้อง และเหมาะสมทั้งในแนวนุและแนวรับ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์คือ เศรษฐกิจของประเทศให้ได้มากที่สุด รวมทั้งจะเป็นพื้นฐานในการศึกษาเกี่ยวกับระบบกฎหมายซึ่ง เกี่ยวเนื่องกับการค้าสิ่งทอของประเทศไทยในแง่มุมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และคงจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง หรือประกอบกิจการค้าเกี่ยวกับสิ่งทอต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย